

Moseid bruker skarpt skyts mot undersøkelseskommissjonen

Forsvarer presidentskapet av 1940 — Angriper Paal Bergs og Berggravs fredsforslag 101843

I Odelstingets møte lørdag, hadde Moseid (B), Vest-Agder ordet til sitt lange og delvis også temmelig aggressive forsvarsinnlegg. Moseid er som man vet den eneste representanten i Stortinget idag for presidentskapet fra 1940, og det er presidentskapets sak som nu behandles. Det er særlig presidentskapets forhandlinger med tyskerne om å avsette Kongen og oprette et «riksråd» dette kapitlet befatter sig med.

Moseid hevdet i sin flere timer lange forsvarstale bl. a. at undersøkelseskommissjonen har rettet grove og uholdbare beskyldninger mot presidentskapet, som av alle krefter gikk inn for å verne land og folk mot den overhengende livsfaren vi dengang var truet av. Den livsfaren har hverken kommissjonen eller protokollkomiteen egne og vilje til å vurdere nu etterpå, og dommen og uttalelsen fra begge disse institusjoner nu etterpå virker forferdelig kyniske. Det taleren følte idag, var en dyp og umiddelbar takknemlighet over at han og hans kolleger ikke dengang sviktet sin plikt.

Han nevnte at Paal Berg lenge før presidentskapet vilde gå med på å be Kongen abdisere, gikk til den svenske minister for å konferere med ham om hvorvidt han var villig til å sende en slik henvendelse til Kongen, og polemiserer mot at undersøkelseskommissjonen har forsøkt å bagatellisere betydningen av biskop Berggravs «fredsføler» og Paal Bergs tilslutning til denne, samt hans råd om å sende henvestning til Kongen om å abdisere. Berggravs fredsaksjon med Paal Bergs tilslutning gikk meget lenger enn de tyske krav og alle norske forslag og det er grunn til å tro at de to herrers innsats her øvet sterk psykologisk innflydelse, ikke minst på fylkesmann Christensen.

Taleren vilde ikke kritisere Paal Berg og Berggrav for at de gikk lenger enn han fant forsvarlig. Det er ikke alltid det største offer å sette livet inn for frihetens sak. Det kan for modige og ærekjære mennesker være et enda større offer å sette inn sin posisjon, popularitet og prestisje. Han var dypt uenig i kommissjonens uttalelser om fylkesmann

Christensen og tok bestemt avstand fra dem. Vedtaket om å suspendere Kongen var etter talerens mening en nødrettshandling foretatt under tvang, og den hadde bare betydning for forholdet mellom folk her i landet og tyskerne, ikke for Kongen som jo dengang opholdt sig i utlandet.

Senere kom han nærmere inn på de overhengende farene som truet vårt land dengang. Kommisjonen slår uttrykkelig fast at alt var tapt for oss om Tyskland vant, sa han. Da måtte vi altså bare legge oss ned og dø. Jeg tror kommisjonen her har tilføid det norske folk en fornærmelig og blodig urett. Under de forhold

var forhandlingsbordet den rette kampplass for frihetens sak mot tysk terror og nazisme. Hvis presidentene i likhet med enkelte andre hadde vist sitt mot ved å trekke sig ut av forhandlingene, så er det mer enn tvilsomt om president Roosevelt vilde ha funnet grunn til å henvise til Norge som et følgeverdig eksempel.

Brevet presidentskapet sendte til Hitler den sommeren, hadde taleren vært imot, men han hadde skrevet under fordi han vilde stå solidarisk med sine kolleger. Han blev skuffet i sin tro på at regjeringen i London dengang skulde forstå hvordan forholdene var her hjemme og understreket at hele presidentskapet håpet Kongen skulde gi et klart avslag på henvendelsen og derved vekke folket.

Bortsett fra nordmenn som f. eks. biskop Berggrav og Paal Berg — de som gikk inn for separatfred med tyskerne — setter kommisjonen i almindelighet større pris på tyskerne enn på Stortingets presidentskap. Han syntes også overløge Scharffenberg hadde vært urettferdig i sine angrep på presidentskapet og sluttet sin lange tale med en varm hyldest til Stortinget av 1936, et av de aller beste storting Norge har hatt. Vi må få mer av kjærlighetens evangelium som en livgivende makt i våre sinn og i vårt samfund, sa han.

Når ordskiftet om denne saken begynner idag, vil protokollkomiteens sekretær, Breie svare på endel av angrepene. Også en rekke andre talere vil da få ordet.

Fredshåpet lyser på F.N.s dag

LONDON, 24. okt.

(NTB fra Reuter.) I anledning av De Forente Nasjoners dag holdt lederen av den amerikanske FN-delegasjonen, Warren Austin, søndag kveld en tale i Central Hall Westminster, London. Han gav uttrykk for sin tro på det vilde bli fred i verden og så et nytt håp i det faktum at så mange av De Forente Nasjoners medlemsstater stod med fast front mot truslene fra de få. Om kommunistene sa Austin at det er typisk når de bare har fått makten i de land som ligger innenfor den Røde armés rekkevidde.

Atlantehavspakten

WASHINGTON, 24. okt.

(NTB.) Den planlagte Atlantehavspakt som tar sikte på samarbeide i militære spørsmål mellom de nord-amerikanske land og Vest-Europa, vil bli forelagt for de vest-europeiske utenriksministre i Brussel mandag. Det ventes i Washington at utenriksministrene vil være villige til å drøfte det amerikanske ønsket om at pakten også skal omfatte de nordiske land.

„Thorshøvdi“ — m. h. t. mennesk

Vi går ombord

To år tok det et av Nordens største skibsverfter å bygge flytende kokeri «Thorshøvdi», og der fartøyet nu ligger med akterfortøining i land på Thorø i den ytre del av Sandefjords havn, representerer det ikke bare et mesterstykke i skibsbygningsteknikk, men også noe av det ypperste hvalfangstflåten kan fremvise. «Thorshøvdi» er dessuten en usedvanlig vakker båt, dens spesielltype tatt i betrakt-

For utskiptet enkeltmannslu bragt i ialt hent «Thors» styrt m samme dere son setninge kommen mann er

Orkan på vestkysten med

Kan
Jude
ST
(Fra
Hittil en
Sverige
ning, og
felle er
retatt e
Byråche,
«Stockh
dag at
nødvend
juridske
det er
skal ut
med for
som rei
og vans
minst t
stilling
Byråde
man hi
kunstig
tulle.
e. Idit
ikke st
stikker
forsøk
må gje
til for

Håp løsn

(UP.)
er veket
Bramugli
hvad det
sjonsforst
I den
ser for å
pu er i
gå en alv
dag efter
På ar
maktene
Man regn
bi sitt